

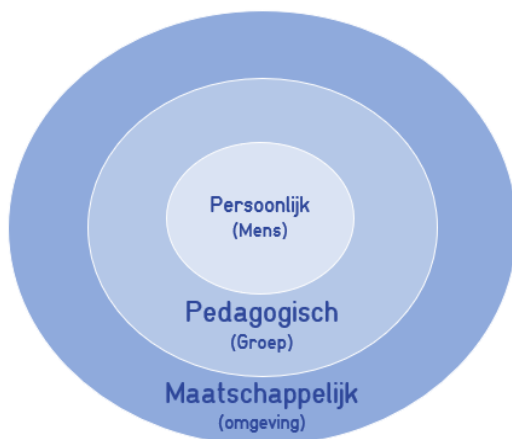
STUDIEHANDLEIDING BEROEPSTAAK

B-TAAK12P-1

BURGERSCHAP

Beroepstaak 12P - semester 2 jaar 3

‘Burgerschap’ is een begrip dat je ongetwijfeld al regelmatig gehoord hebt. Onderwijsmakers in Nederland hebben expliciet de opdracht om actief burgerschap en sociale samenhang te bevorderen. Kinderen en leerkrachten hebben namelijk niet alleen de basisvaardigheden taal en rekenen nodig, maar ook kennis, inzicht en een goede grondhouding met betrekking tot burgerschap om als zelfstandige mensen in het leven te kunnen staan. Dit is niet nieuw voor je op De Kempel want je hebt hier in verschillende modules al bij stil gestaan. Dit semester gaan we hier dieper op in. Er zijn namelijk verschillende invullingen te geven van het begrip ‘burgerschap’. In deze beroepstaak spreken we over het begrip burgerschap als bestaande uit verschillende ‘schillen’ die constant met elkaar in symbiose zijn.

De binnenste ‘schil’ noemen we ‘persoonlijk burgerschap’ en gaat over jouw eigenheid als mens en als leerkracht. Dit heeft betrekking op jouw normen en waarden, uit welke sociaal-economische en culturele context je komt en hoe dit jouw leven en persoonlijk meesterschap beïnvloedt. Bewustwording en inzicht in deze binnenschil is noodzakelijk omdat het betrekking heeft op alle aspecten van burgerschap en de rol van leerkracht. Bovendien hoort hier meer bij dan deze meer levensbeschouwelijke kanten van persoonlijk burgerschap, bijvoorbeeld de verantwoordelijkheid die een mens én onderwijsmaker heeft om actief deel te nemen aan de samenleving en zich in te zetten voor het algemeen belang.

De middelste ‘schil’ bestaat uit het ‘pedagogisch burgerschap’. Uitgangspunt daarbij is dat de school een oefenplaats is voor democratisch samenleven. Pedagogisch Burgerschap vraagt van de leerkracht dat hij zich bewust is van de momenten die hij kan creëren en benutten voor burgerschapsvorming en welk pedagogisch handelen daarbij past. In de school als oefenplaats voor democratisch samenleven krijgen kernthema’s zoals rechtvaardigheid, respect, solidariteit en het nemen van verantwoordelijkheid, aandacht en worden kinderen gestimuleerd in het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden, samenwerken en kritisch te denken. Op deze manier worden kinderen en jongeren voorbereid voor hun rol als actieve burgers in de samenleving.

De buitenste ‘schil’ heet ‘maatschappelijk burgerschap’. Om te werken aan een leeromgeving waarin het bovenstaande mogelijk is, is inzicht in de wereld buiten de school nodig. Het gaat daarin bijvoorbeeld om kennis van de wereld om ons heen, democratie, actuele vraagstukken, politieke besluitvorming, mensenrechten en over het omgaan met maatschappelijke diversiteit. Kinderen brengen de omgeving mee de klas binnen en leerkrachten moeten hierop af kunnen stemmen. Inzicht in de directe omgeving (ofwel de stad, het dorp, de wijk, de school) is noodzakelijk om te kunnen functioneren in de rol van leerkracht. Het is daarbij nodig om te beseffen wat er buiten de directe omgeving van de school zich afspeelt. De leerkracht staat immers midden in de samenleving!

In deze beroepstaak gaan jullie met elkaar in gesprek, gaan we de ontmoeting met de omgeving en jezelf aan. We ontwikkelen gedurende het proces hierin een breed perspectief op wat ‘burgerschap’ te betekenen heeft voor jou als mens en jouw rol als onderwijsmaker.

TOETSING

Toetsschema

Module	Toets
De toetsvorm is t.o.v. vorig studiejaar	ongewijzigd
Toetsvorm	Deelname
Weegfactor	100%
Waardering	O-V

Beschrijving beroepstaak

Je stimuleert op doelgerichte en onderbouwde wijze de burgerschapsvorming en talentontwikkeling van je leerlingen (uit een specifieke leeftijdsgroep), om zo bij te dragen aan hun ontwikkeling tot verantwoordelijke, zelfstandige en unieke volwassenen die mee kunnen doen in de maatschappij. Dit doe je door in afstemming met collega's op een samenhangende manier aandacht te besteden aan burgerschapsvorming in je onderwijs en de directe leefomgeving (wijk) hierbij te betrekken. Je moedigt de kinderen aan om hun unieke eigenschappen en talenten te ontdekken en te laten zien door hiervoor onderbouwde activiteiten en handelingen in te zetten.

Toetsdoelen

Nummer	Toetsdoel
1	Persoonlijk burgerschap (mens): Je brengt op een narratieve manier je eigenheid in beeld en reflecteert daarbij op de waardegestuurdheid van jouw handelen. Je verwoordt hoe zich dit verhoudt tot de identiteit van de school en eigenheid van de omgeving.
2	Pedagogisch burgerschap (groep): Je integreert jouw persoonlijke en maatschappelijke burgerschap in jouw pedagogisch handelen binnen de school als oefenplaats. Je reflecteert hierop en brengt jouw inzichten en groei hierbij in beeld.
3	Maatschappelijk burgerschap (omgeving): Je brengt de school in beeld in de context van de directe omgeving en de wereld. Je handelt passend op kind- en groepsniveau als leerkracht en illustreert dit met voorbeelden.
4	Je brengt in presentaties je krachten, eigenheid en ontwikkelpunten in beeld. Je communiceert en werkt hierin samen met anderen.

Toetsbeschrijving

Studiepunten:

5 ECTS

Toetsvorm van BT12-P1: Deelname

Bij deze toetsvorm geldt als norm 100% aanwezigheid, met een ondergrens in geval van calamiteiten. Deelname betekent actieve deelname; je komt voorbereid naar de bijeenkomsten.

Vorbereidingen bestaan uit o.a. opdrachten in de stage of gelezen literatuur. Ben je voorbereid dan kun je actief bijdragen aan de bijeenkomsten. Aan het eind van semester 2 krijg je de beoordeling O of V op basis van je actieve deelname.

Verdeling aanbod

Per 'vak' geldt een contacttijd van 10 uren in de vorm van bijeenkomsten op de Kempel. Studielastingsuren totaal: 140 uren (30 uur deelname en 110 uur voorbereidingstijd). De Beroepstaak wordt als één geheel beoordeeld.

Beoordelingsformulier

N.v.t.

Aanvullende informatie

Vervangende opdracht met toetsvorm INLEV:

Indien je niet voldoet aan de eisen voor deelname, maak je de vervangende opdracht in de vorm van een inleververslag. Zie het document 'vervangende opdracht B-TAAK12P-1'

ONDERWIJSPROGRAMMA

Les	Locatie: Werkplek	Locatie: De Kempel	Locatie: Thuis of elders
OP 1	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Stageopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ga met je mentor in gesprek over 'de school als oefenplaats' en burgerschapsvorming. Hoe wordt hier op jouw stageschool mee omgegaan? - Beschrijf in je schrift een situatie waarbij er sprake is van kansengelijkheid. Deze situatie heeft zich bij voorkeur voorgedaan op je stageschool. 	<p>Deze bijeenkomst: <i>Introductie Beroepstaak 12P</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Introductie op (wereld) burgerschapsonderwijs algemeen en de plaats die OP daarin inneemt. - Kansengelijkheid en Burgerschapsonderwijs. - Wat bedoelen we met 'De school als oefenplaats'? - Hoe geef je vorm aan de school als oefenplaats voor burgerschap; informatie over landelijke richtlijnen en eisen. - Welke domeinen onderscheiden we? - Formeren van vijf groepen die één van de domeinen voor zijn rekening gaat nemen. - Vaststellen welke groep wanneer aan de beurt is om de bijeenkomst in te vullen - Vastleggen moment van voorbereiding docent OP en ieder groepje (planning). - Uitdelen print 'participatieladder' 	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Thuiswerkopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe heb jij geleerd om in de wereld te staan? - Hoe heb je hier mee mogen oefenen in verschillende contexten (thuis, op school, bijbanen, sport)? - Past dat bij hoe je in de wereld wil staan? <i>Met hierbij de focus op: verantwoordelijkheid nemen, mee mogen doen, samenwerken, conflicten oplossen, kennis over democratie, stem mogen laten horen.</i> - Bestudeer het artikel 'burgerschap en sociaal-emotioneel leren'. Schrijf in je schrift wat je er interessant aan vindt en welke vragen het oproept?
GL 1	<ul style="list-style-type: none"> - In beeld brengen van de grondslag en identiteit van de stageschool 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijheid van onderwijs - Grondslag en identiteit van scholen 	<p>Verder uitwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In beeld brengen van de grondslag en identiteit van de stageschool
GES 1		<ul style="list-style-type: none"> - Introductie maatschappelijk burgerschap. - We kijken naar de invloed van de omgeving op de ontwikkeling van het kind. - Welke maatschappelijke omstandigheden zorgen voor 	<p>Na deze les:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kijk Klassen aflevering 1. 2. Neem een foto mee uit jouw stage/wijk/schoolomgeving die tekenend is voor jouw stagecontext.

		<p>kansengelijkheid/ongelijkheid?</p> <p>Wat is een rijke omgeving? We vergelijken Brandevoort met de Rijpelberg.</p>	<p>3. Artikelen: Hoe ongelijkheid zich in de eerste levensjaren aftekent (volkskrant.nl) Zo (on)eerlijk zijn de kansen voor een kind in groep 8 (volkskrant.nl)</p> <p>Vorbereiding in je schrift:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vat de inhoud van de aflevering samen: wat is voor jou de kern? ▪ Vat de inhoud van de artikelen samen: wat is voor jou de kern? ▪ Noem zeker twee dingen die je hieruit meeneemt voor jouw rol als leraar? ▪ Wat vond je het meest opmerkelijke? ▪ Over de foto die te maken heeft met jouw stagecontext: waarom heb je deze foto gekozen? Wat is jouw beeld van jouw stageschool en de wijk waarin die school staat? Wat zijn de feiten? ▪ Wat wil jij te weten komen over jouw stagecontext? <ul style="list-style-type: none"> • Maak gebruik van onderstaande openbare bronnen en breng jouw stagecontext in kaart: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Migratieachtergrond bewoners ☐ Bouwjaar woningen (voor of na 2000) ☐ Gemiddelde WOZ-waarde in 2019 ☐ Top 3 bedrijfsvestigingen in absolute aantallen ☐ Gemiddeld bruto inkomen ☐ Opleidingsniveau van de inwoners
--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Bronnen ➤ Alle gemeenten in Nederland - KadastraleKaart.com ➤ www.allecijfers.nl
OP 2	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Stageopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Breng in beeld hoe je mentor de participatieladder inzet in de klas. - <u>Gedurende het gehele semester</u> verzamel je voorbeelden van momenten waarop je ziet dat je klas een oefenplaats is voor samenleven? Gebruik de domeinen van burgerschap om gericht te observeren. Beschrijf minstens vijf momenten in je boekje. 	<p>Deze bijeenkomst: <i>Democratisch handelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwisseling thuiswerkopdrachten. <i>Hoe heb jij geleerd in de wereld te staan i.r.m. artikel 'burgerschap en sociaal emotioneel leren'.</i> - Werkvorm(en) waarbij de 'inzet van de participatieladder in de klas' centraal staat, of een andere invulling van het thema van deze bijeenkomst. - Introductie drie pedagogen: Dewey, Korczak en De Winter. 	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Thuiswerkopdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het boekje: breng de drie pedagogen Dewey, Korczak en De Winter in beeld, door bij ieder van hen een situatie/moment te beschrijven uit je eigen leven of wat je hiervan ziet in je stageklas.
GL 2	<ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn de kernwaarden van je stageschool? - Waar zie je die terug binnen de stageschool/ klas? 	<ul style="list-style-type: none"> - Waarden openbaar onderwijs - Waarden bijzonder katholiek onderwijs 	<p>Verder uitwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invul Quickscan OO of invulschema BK
GES 2		<ul style="list-style-type: none"> - We onderzoeken de politieke kleur van de stagecontext. - We koppelen politiek aan maatschappelijke ongelijkheid. 	<p>Na deze les:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kijk Klassen aflevering 2. 2. Bestudeer de E-learning: 'Burgerschap en economisch denken' <p>Voor in je schrift:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vat de inhoud van de aflevering samen: wat is voor jou de kern? • Vat de inhoud van de E-learning samen: wat is voor jou de kern? • Noem zeker twee dingen die je hieruit meeneemt voor jouw rol als leraar. M.a.w. wat betekent dit

			concreet voor jou als leraar?
OP 3	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Stageopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herken je de momenten dat er sprake is van het overbrengen van <i>kennis van democratie</i>? Denk hierbij aan aandacht voor verkiezingen; omgaan met wensen en opvattingen en zich hierover uitspreken; eigen mening bijstellen op basis van inzichten; vrijheid in het maken van keuzes; grond-, mensen- en kinderrechten kennen en erkennen; rollen van- en verhoudingen tussen alle mensen op school; etc. - Verzamel zoveel mogelijk momenten in je boekje. 	<p>Deze bijeenkomst: <i>Kennis van democratie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwisseling thuiswerkopdracht. <i>Drie pedagogen vergelijken. Welke van de drie pedagogen spreekt jou aan en waarom?</i> - Werkvorm(en) waarbij de praktijksituaties die betrekking hebben op <i>kennis van democratie</i> gedeeld worden, of een andere invulling van het thema van deze bijeenkomst. - Inleiding op 'dilemma's'. 	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Thuiswerkopdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neem een of meerdere dilemma('s) mee om in te brengen in bijeenkomst 4.
GL 3		<ul style="list-style-type: none"> - Vrijheid van onderwijs in andere landen - 6 groepen levensvragen - Uitleg presentatie en start werken aan presentatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Leg uit hoe jij tegen artikel 23 aankijkt. - Voorbereidingstijd om aan een van de 6 levensvragen te gaan werken in groepen. - Zoek een documentaire/boek/ podcast die past bij je gekozen vraag.
GES 3		<ul style="list-style-type: none"> - Wijkwandeling in de Rijpelberg zelfstandig uitgevoerd door studenten. 	<p>Na deze les: Kijk Klassen aflevering 3.</p> <p>Voor in je schrift:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vat de inhoud van de aflevering samen: wat is voor jou de kern? • Noem zeker twee dingen die je hieruit meeneemt voor jouw rol als leraar. M.a.w. wat betekent dit concreet voor jou als leraar?

OP 4	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Stageopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het thema voor komende bijeenkomst is 'uitgaan van verschillen'. Bedenk enkele activiteiten/lessen waarbij dit thema centraal staat. Voer er een van uit in jouw stageklas. Het mogen er ook meerdere zijn. <i>Tip: je kunt deze gebruiken voor je eindpresentatie.</i> 	<p>Deze bijeenkomst: <i>Uitgaan van verschillen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwisseling thuiswerkopdracht. <i>Dilemma's – hoe ga je daarmee om?</i> - Werkvorm(en) waarbij de activiteiten/lessen gericht op uitgaan van verschillen gedeeld worden, of een andere invulling van het thema van deze bijeenkomst. - Inleiding op 'identiteit' 	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Thuiswerkopdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek wat er in de ontwikkelingspsychologie van het kind gezegd wordt over 'identiteit' - Op welke manier wordt er in jouw stageklas recht gedaan aan ieders identiteit? - Werk beide vragen uit in je boekje.
GL 4		<p>Presentatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarom rekening houden met een ander? - Wie ben ik/ wie is de mens? 	<p>Persoonlijk antwoord op de levensvragen uitbreiden of aanpassen.</p>
GES 4		<ul style="list-style-type: none"> - Tijdens deze les behandelen we politieke geschiedenis van Nederland vanaf de jaren '80. Deze geschiedenis heeft ons politieke landschap anno 2024 bepaald. 	<p>Na deze les:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kijk Klassen aflevering 4. 2. Bestudeer de E-learning: 'Burgerschap en democratie' <p>Voor in je schrift:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vat de inhoud van de aflevering samen: wat is voor jou de kern? • Vat de inhoud van de E-learning samen: wat is voor jou de kern? • Noem zeker twee dingen die je hieruit meeneemt voor jouw rol als leraar. M.a.w. wat betekent dit concreet voor jou als leraar?
OP 5	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Stageopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het thema voor komende bijeenkomst is 'omgaan met conflicten'. Beschrijf in je boekje hoe jouw werkplekbegeleider hier invulling aangeeft en wat je 	<p>In deze bijeenkomst: <i>Omgaan met conflicten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwisseling thuiswerkopdracht. <i>Omgaan met – of uitgaan van verschillen?</i> 	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Thuiswerkopdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verzamel gedurende één week alle items die je tegenkomt in het nieuws op tv, kranten of sociale media, die in jouw ogen

	<p>daarvan terugziet bij de kinderen? En hoe zit het eigenlijk met jou? Hoe ga jij om met conflicten?</p> <p>- <i>Tip: ook deze beschrijvingen kun je gebruiken voor je eindpresentatie.</i></p>	<p>Werkvorm(en) waarbij de activiteiten/lessen gericht op <i>omgaan met conflicten</i> gedeeld worden, of een andere invulling van het thema van deze bijeenkomst.</p> <p>Inleiding op 'maatschappelijk verantwoord handelen'.</p>	<p>te maken hebben met het domein: maatschappelijk verantwoord handelen.</p>
GL 5		<p>Presentaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is er toekomst? - Wat is de zin van lijden en dood? 	<p>Persoonlijk antwoord op de levensvragen uitbreiden of aanpassen.</p>
GES 5		<ul style="list-style-type: none"> - In deze les onderzoeken we de migratiestromen naar Nederland vanaf 1945, de invloed hiervan op wonen in Nederland en de rol van EU hierin. 	<p>Na deze les: Kijk Klassen aflevering 5.</p> <p>Voor in je schrift:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vat de inhoud van de aflevering samen: wat is voor jou de kern? • Noem zeker twee dingen die je hieruit meeneemt voor jouw rol als leraar. M.a.w. wat betekent dit concreet voor jou als leraar?
OP 6	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Stageopdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het thema voor komende bijeenkomst is '<i>maatschappelijk verantwoord handelen</i>'. - Bedenk enkele activiteiten/lessen waarbij dit thema centraal staat. Voer er een van uit in jouw stageklas. Het mogen er ook meerdere zijn. - <i>Tip: je kunt deze gebruiken voor je eindpresentatie.</i> 	<p>In deze bijeenkomst: <i>Maatschappelijk verantwoord handelen</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwisseling thuiswerkopdracht. Wat ben jij tegengekomen in de media wat te maken heeft met het domein <i>maatschappelijk verantwoord handelen</i>? - Werkvorm(en) waarbij de activiteiten/lessen gericht op <i>maatschappelijk verantwoord handelen</i> gedeeld worden, of een andere invulling van het thema van deze bijeenkomst. 	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Thuiswerkopdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiding van jouw presentatie; beschrijf bij ieder domein voorbeelden van hoe je actief met burgerschap aan de slag kunt gaan/ of gegaan bent in je school/je klas. - Geef in de eindpresentatie in ieder geval antwoord op de vraag: 'wie wil ik zijn als pedagoog?'

		Inleiding op de afronding van deze beroepstaak: presentaties – waar moet het aan voldoen?	
GL 6		Presentaties: <ul style="list-style-type: none"> - Welke eenheid is er tussen mensen onderling? - Welke eenheid is er tussen mens en natuur? 	Persoonlijk antwoord op de levensvragen uitbreiden of aanpassen.
GES 6		“Burgerschap op de pabo” Welke middelen heb je als leraar om burgerschap en democratie te onderwijzen?	Na deze les: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kijk Klassen aflevering 6 en 7. 2. Bereid je voor op de laatste uitwisseling (pecha kucha's).
OP 7	<p><u>Vooraf aan de bijeenkomst</u></p> <p>Presenteren is niet enkel je verhaal vertellen (of zelfs aflezen van een voorbereiding) maar vooral de luisteraar boeien en betrokken houden zodat er zelfs nieuwsgierige vragen aan het einde te stellen zijn.</p> <p>Zorg dat je je presentatie <u>op papier</u> meeneemt naar de laatste bijeenkomst, dus <u>niet digitaal</u>.</p>	<p>In de bijeenkomst: Eindpresentatie</p> <p>Eindpresentatie rondom (pedagogisch) burgerschap. Ga daarbij uit van de burgerschapsactiviteiten die jij in jouw school en groep gezien - en ondernomen hebt.</p> <p>Gebruik hierbij de ‘helpende vragen’ uit het gelijknamige document.</p>	<p><u>Na de bijeenkomst</u></p> <p>Evaluatie van de gehele beroepstaak 12P</p>
GL 7		Slotopdracht BKOO	Werken aan BKOO-eindopdracht
GES 7		Pecha kucha's	
	Lesvrije week		
	Toetsweek		
Kom altijd voorbereid naar de les!			

ONDERWIJSLEERMATERIAAL

Literatuur

Deze bronnen heb je sowieso nodig deze module af te ronden.

Titel en auteur	ISBN
Remundt, J. v., & Deen, S. (2008). In Goede Handen. Alkmaar: Eburon/Echelon.	978-90-5972-262-0
Nieuwelink, H. (2021). <i>Burgerschap en sociaal emotioneel leren. Overeenkomsten en verschillen.</i> Utrecht: Stichting School & Veiligheid	
Website: https://nivoz.nl/nl/pedagogische-canon	

Aanbevolen literatuur

Deze verschillende, overige inspirerende bronnen kunnen ook helpend zijn gedurende deze module. De bronnen worden aangevuld tijdens het aanbod.

Sinnige, A., Spoelstra, T. (2022). *Burgerschap in de klas*. Assen, Uitgeverij Koninklijke Van Gorinchem. ISBN: 9789023258445.

Jolles, J. (2022). *Leer je kind kennen*. Amsterdam, Uitgeverij Pluim. ISBN: 9789483045931.

Websites:

[Wettelijke opdracht burgerschap | Burgerschap | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

[Handreiking burgerschap, inhoudskaarten, bouwstenen en burgerkaartenspel - SLO](#)